

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації
Рябцева Дмитра Олександровича на тему «Механізм залучення
заощаджень домогосподарств в екосистему підприємництва України»,
яка подається на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05
«Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка» за
освітньо-науковою програмою «Економіка»**

Дисертаційна робота Рябцева Дмитра Олександровича на тему «Механізм залучення заощаджень домогосподарств в екосистему підприємництва України» представлена на розширеному засіданні кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Полтавського університету економіки і торгівлі «17» вересня 2026 року.

1. Актуальність теми, обраної здобувачем

Залучення внутрішніх інвестиційних ресурсів є однією з передумов відновлення та розвитку підприємництва України. Потреба підприємств у фінансуванні оновлення основних засобів, відновлення виробничих потужностей і започаткування нових видів діяльності посилює значення заощаджень домогосподарств як потенційного джерела капіталу. Водночас ці кошти виконують передусім функцію захисту добробуту сім'ї. Їх спрямування до підприємницької екосистеми потребує узгодження інвестиційних завдань із достатністю резерву ліквідності, добровільністю участі та захистом прав індивідуального інвестора.

Воєнна невизначеність, нестабільність доходів, міграційні процеси, інфляційні й валютні ризики ускладнюють прийняття домогосподарствами довгострокових фінансових рішень. Наведені в дисертації авторські розрахунки на основі даних Національного банку України показують, що зростання залишку депозитів домогосподарств із 418,1 млрд грн у 2014 році до 1 600,3 млрд грн у 2025 році супроводжувалося збільшенням частки коштів на вимогу з 24,0 % до 66,6 %. Отже, розширення номінальної депозитної бази поєднувалося з посиленням потреби у швидкому доступі до коштів. Така структура ресурсу обмежує можливості його автоматичного перетворення на довгострокове фінансування підприємств.

Наукова проблема полягає у визначенні умов, за яких інвестиційно придатна частина заощаджень може пройти шлях від накопичення до продуктивного використання у підприємницькій діяльності. Для її розв'язання необхідно розмежувати запас активів і потік заощадження, установити критерії придатності фінансових інструментів, визначити носія ризику та забезпечити простежуваність кінцевого використання ресурсу. Самого приросту депозитів, придбання цінних паперів чи розширення користування цифровими сервісами недостатньо для висновку про збільшення інвестицій у підприємництво.

Дисертація спрямована на обґрунтування адаптивного організаційно-економічного механізму, який поєднує мобілізацію заощаджень із фінансовою безпекою домогосподарств, відбором підприємницьких проєктів,

розподілом ризику та перевіркою результативності. Розгляд банківських, небанківських і цифрових каналів у межах єдиного механізму, а також урахування готовності інституційного середовища визначають актуальність обраної теми, її теоретичну та прикладну значущість.

2. Зв'язок змісту дисертації з науковими програмами, планами і темами

Наукові результати дисертаційного дослідження пов'язані з виконанням науково-дослідних робіт Полтавського університету економіки і торгівлі. У межах теми № 458/18 «Фінансова система України: проблеми функціонування та перспективи розвитку» (державний реєстраційний номер 0118U004725) здобувачем систематизовано фінансові канали мобілізації заощаджень домогосподарств та обґрунтовано їх розмежування за строковістю, носієм ризику і можливістю простежити підприємницьке використання коштів.

У межах теми № 495/24 «Діджиталізація розрахунків фінансової моделі» (державний реєстраційний номер 0124U005204) розвинуто положення щодо цифрового реєстру, архітектури обміну даними на основі згоди, відтворюваного прогнозно-сценарного контуру та правил кількісного моніторингу механізму залучення заощаджень.

У контексті теми № 493/23 «Інформація, комунікація та управління знаннями соціально-економічних систем в умовах нової реальності» (державний реєстраційний номер 0123U103799) обґрунтовано вимоги до стандартизованого розкриття ризиків, інформаційної простежуваності, фінансової грамотності та розподілу відповідальності між учасниками механізму. Зв'язок із зазначеними темами наведено у вступі до дисертації з посиланням на довідку № 45-15/33 від 28.08.2026 р.

За об'єктом, предметом і змістом дослідження дисертаційна робота належить до предметної області спеціальності 051 «Економіка» та відповідає спрямованості освітньо-наукової програми «Економіка».

3. Наукова новизна одержаних у дисертації результатів та висновків

Основний науковий результат дисертації полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні та розробленні адаптивного організаційно-економічного механізму залучення інвестиційно придатної частини заощаджень домогосподарств у підприємницький капітал України. Запропоновані положення поєднують трансформацію фінансового ресурсу із збереженням резервної достатності домогосподарства, придатністю інструменту, прозорістю руху коштів і можливістю перевірити результат для підприємства.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в такому:

удосконалено:

теоретико-методичний підхід до ідентифікації трансформації заощаджень домогосподарств у підприємницький капітал, який розмежовує латентні, мобілізовані, трансформовані та продуктивно використані

фінансові ресурси за критеріями формалізації, строковості, адресності, ризику і простежуваності. Відмінність підходу полягає у відмові від ототожнення накопичених активів із фактичними інвестиціями та у визначенні умов переходу між станами ресурсу, що створює основу для діагностики втрат на окремих етапах його трансформації;

організаційно-економічний механізм залучення заощаджень домогосподарств, у якому трансформаційний і захисний контури поєднано через визначення інвестиційно придатного ресурсу, резервний фільтр, подвійний допуск домогосподарства й підприємницького проєкту, стандартизоване розкриття ризиків, транзакційну простежуваність та режими управлінського рішення. Особливістю механізму є некомпенсаторний характер критичних обмежень: вища очікувана дохідність не може виправдовувати порушення вимог фінансової безпеки, правової придатності чи захисту інвестора;

методичний підхід до оцінювання готовності екосистеми підприємництва залучати й використовувати заощадження домогосподарств на основі таксономічного індексу Гельвіга, доповнений зіставленням рівних, CRITIC- та ентропійних ваг, робастною стандартизацією і почерговим виключенням показників. На відміну від оцінювання за єдиною фіксованою специфікацією, запропонований підхід визначає діапазон індексних оцінок і стійкість висновку до зміни способу зважування, стандартизації та складу індикаторів;

методичний інструментарій сценарного оцінювання ресурсної бази домогосподарств і структури каналів мобілізації їхніх заощаджень, який поєднує вибір прогнозної моделі за результатами позавибіркового зіставлення, імітаційне моделювання, квантильні інтервали, оцінювання хвостового ризику за CVaR95, Pareto-фронт та некомпенсаторні захисні обмеження. Його відмінність полягає у формуванні умовних коридорів управління з розмежуванням фактичних даних, прогнозних припущень і ризикових сценаріїв замість використання єдиного детермінованого орієнтира.

дістало подальшого розвитку:

понятійний апарат дослідження заощаджень домогосподарств через розмежування потоку заощадження, запасу активів та інвестиційно придатної частини ресурсу. Остання визначається залишковим методом після збереження мінімального резерву, покриття короткострокових зобов'язань і врахування індивідуальної вразливості бюджету домогосподарства, що уточнює економічні межі залучення його коштів до підприємницької діяльності;

підхід до оцінювання фінансової поведінки домогосподарств щодо їхньої інвестиційної готовності, який охоплює ощадну спроможність, відкритість до формалізації бюджетного статусу, когнітивну, довірчу, ризикову та підприємницьку складові. Поєднання цих характеристик дозволяє обґрунтовувати вибір фінансового інструменту з урахуванням фінансової грамотності, безпеки, допустимого інвестиційного горизонту та здатності домогосподарства витримувати ризик;

структуризація механізму трансформації заощаджень домогосподарств у підприємницький капітал через поєднання чотириканального розмежування на прямий, непрямий, портфельний та інфраструктурний канали із шістьма функціональними контурами, виокремленими під час узагальнення міжнародного досвіду. Це дає змогу зіставляти інструменти за напрямом руху коштів, носієм ризику, способом захисту бюджету домогосподарства і результатом для підприємства;

організаційно-економічна архітектура інноваційних конструкцій залучення заощаджень домогосподарств до фінансування розвитку підприємницької екосистеми, побудована на зіставленні інвестиційних профілів домогосподарств і підприємств як донорів та реципієнтів ресурсу. Урахування базового активу, гарантій, ескроу-механізмів, інформаційної безпеки, цифрового реєстру і правової готовності забезпечує основу для оцінювання доцільності участі у P2B, краудінвестиційних і токенизованих моделях за визначених регуляторних та операційних передумов.

Обґрунтування цих результатів спирається на поєднання теоретичного узагальнення, інституційного порівняння, структурно-динамічного аналізу, економетричного оцінювання, таксономії та сценарного моделювання. Основний емпіричний період дослідження охоплює 2014–2025 роки, а оперативні відомості за 2026 рік розглядаються окремо. Висновки про статистичні залежності та модельні сценарії не підміняють доказу причинного впливу запропонованого механізму на фінансування підприємств.

4. Теоретична та практична цінність дослідження

Теоретична цінність дисертації полягає у розвитку положень економічної науки щодо зв'язку заощаджувальної поведінки домогосподарств, фінансового посередництва і ресурсного забезпечення підприємництва. Автор поєднав мікроекономічну логіку формування сімейного резерву та інвестиційного вибору з аналізом інституційних умов трансформації коштів і потреб підприємницької екосистеми. Це дозволило конкретизувати, яка частина накопичених активів і за яких умов може розглядатися як потенційне джерело підприємницького капіталу.

Розмежування латентного, мобілізованого, трансформованого і продуктивно використаного ресурсу поглиблює розуміння економічного змісту залучення заощаджень. Зміна форми зберігання коштів, їх передавання посереднику та фактичне використання підприємством утворюють різні етапи, кожний з яких потребує власних критеріїв оцінювання. Запропонований підхід створює методичну основу для аналізу розривів між наявністю фінансових активів населення й забезпеченням інвестиційних потреб бізнесу.

Теоретично значущим є обґрунтування двоконтурної побудови механізму. Трансформаційний контур охоплює мобілізацію, акумулювання, розподіл і спрямування ресурсу. Захисний контур установлює межі участі домогосподарства та умови реалізації проекту. Їх взаємодія змінює критерій оцінювання механізму: поряд з обсягом залучених коштів мають

враховуватися резервна достатність, добровільність участі, прозорість ризику, адресність фінансування та можливість простежити використання ресурсу.

Розвиток методичного інструментарію забезпечено поєднанням оцінювання інституційної готовності з перевіркою чутливості й аналізом ризику. Таксономічний індекс використано для порівняння станів середовища в межах досліджуваної вибірки. Перевірка альтернативних ваг і складу індикаторів дозволяє оцінювати стійкість висновків, а поєднання сценарного прогнозування з CVaR95 і багатокритеріальним відбором формує основу для визначення допустимих меж управлінських рішень.

Практична цінність роботи полягає у доведенні теоретичних положень до алгоритмів, індикаторів і процедур підготовки програм залучення заощаджень домогосподарств. Резервний фільтр та профілювання учасників можуть використовуватися для визначення інвестиційно придатного ресурсу і вибору прийнятного фінансового інструменту. Подвійний допуск передбачає оцінювання як здатності домогосподарства брати участь у фінансуванні, так і придатності підприємницького проєкту.

Паспорт ризику, матриця відповідальності й цифровий реєстр можуть забезпечувати однакові вимоги до розкриття інформації, розподілу функцій учасників і контролю руху коштів. Режими «масштабувати – коригувати – зупинити» конкретизують реагування на результати моніторингу. Їх практичне призначення полягає у своєчасному коригуванні параметрів програми або припиненні операцій, якщо порушено критичні вимоги до безпеки, прозорості чи правової придатності.

Матриця інноваційних конструкцій дає змогу зіставляти характеристики домогосподарства, підприємства, базового активу й способу розподілу ризику. Вона може бути використана фінансовими установами, цифровими платформами та інституціями розвитку для попереднього відбору моделей фінансування. Застосування складних форм прямого, пайового або токенизованого фінансування пов'язується з належною правовою, інформаційною й операційною готовністю, а не лише з технологічною можливістю проведення операції.

Прогнозні коридори та результати імітаційного моделювання придатні для оцінювання альтернатив і стресових сценаріїв. Їх використання потребує оновлення даних, перевірки припущень та незалежного оцінювання додатковості фінансування. Наведена у дисертації модельна структура каналів і прогнозні орієнтири не є універсальними нормативами або гарантованими результатами впровадження. Прикладне значення розрахунків полягає у визначенні меж рішень за заданих передумов.

Сукупність результатів становить методичну основу для роботи регуляторів, банків і небанківських фінансових установ, операторів цифрових платформ, інституцій розвитку та суб'єктів підтримки малого і середнього підприємництва. Соціально-економічна цінність запропонованого підходу пов'язана з узгодженням потреб бізнесу в капіталі із захистом фінансової стійкості домогосподарств.

5. Використання результатів роботи

Про прийняття результатів дисертаційного дослідження Рябцева Д.О. до впровадження в діяльність установ та організацій свідчать довідки:

Регіонального відділення АТ «ОТП Банк» у м. Полтава – довідка № 63 від 04.09.2026 р.;

Полтавської обласної дирекції АБ «Укргазбанк» – довідка № 52 від 26.08.2026 р.;

страхової компанії АТ «СК «ТАС»» – довідка № 134 від 19.08.2026 р.;

Полтавського відділення АТ «СК «Перша страхова»» – довідка № 419/26 від 02.09.2026 р.;

ТОВ «Інформаційний центр «Новобудови Полтави»» – довідка № 01/08 від 08.09.2026 р.

Також результати дисертації прийняті до використання в освітньому процесі Полтавського університету економіки і торгівлі – довідка № 45-15/34 від 28.08.2026 р.

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, викладених у дисертаційній роботі

Дисертація Рябцева Дмитра Олександровича є кваліфікаційною науковою працею, у якій представлено авторське розв'язання завдання формування механізму залучення заощаджень домогосподарств до підприємницької екосистеми України. Теоретичні положення наукової новизни, методичні підходи, моделі, розрахунки, висновки та рекомендації одержані здобувачем особисто.

Особистий науковий внесок розкрито в уточненні економічного змісту заощаджень та інвестиційно придатного ресурсу, структуризації етапів і каналів його трансформації, обґрунтуванні двоконтурного механізму, формуванні інструментарію оцінювання готовності середовища, сценарного прогнозування і ризикового відбору. Прикладні результати охоплюють алгоритми допуску учасників, резервний фільтр, паспорт ризику, матрицю відповідальності, цифровий реєстр та правила управлінського реагування.

З праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише положення і результати, які становлять особистий внесок здобувача.

Дисертаційне дослідження виконано в Полтавському університеті економіки і торгівлі. Науковий керівник – Юрко Ігор Вікторович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Полтавського університету економіки і торгівлі.

7. Перевірка на плагіат

Назва системи перевірки: StrikePlagiarism.

Дата перевірки та ідентифікатор звіту: 19.08.2026 р. ID 334554898.

Показники текстових збігів за звітом: КП 1 – 0,48; КП 2 – 0; Індикатор контенту ШІ – 0.

Дисертація підготовлена з дотриманням академічної доброчесності, з належно проведеним цитуванням.

8. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача

Перелік публікацій, що зараховуються в доробок здобувача, включає дев'ять наукових праць: чотири статті, у яких відображено основні результати дослідження, та п'ять праць, що засвідчують апробацію його матеріалів. Їхня тематика охоплює інвестиційне значення домогосподарств, трансформацію заощаджень в умовах війни, зарубіжний досвід фінансування підприємницької екосистеми, інвестиційні стратегії, фінансову грамотність і цифрові канали залучення коштів.

Апробацію результатів у дисертації пов'язано з науковими заходами у Хмельницькому, Полтаві та Одесі у 2022–2026 роках. До переліку включено матеріали з питань використання заощаджень для відновлення України, фінансової грамотності, становища домогосподарств під час військової агресії, ризиків операцій із криптовалютами та цифрових платформ фінансування підприємництва.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Рябцев Д. О. Заощадження домогосподарств у фінансуванні підприємницької екосистеми: світовий досвід і можливості його адаптації в Україні. Науковий вісник ОНЕУ. 2026. № 8. С. 75–81.
2. Рябцев Д. О. Трансформація екосистеми заощаджень домогосподарств України в умовах війни. Науковий вісник ОНЕУ. 2026. № 7. С. 122–128.
3. Prokopenko O., Kovalenko Y., Lytvynenko S., Riabtsev D. Development and Analysis of Investment Strategies in Energy Efficiency for Ukrainian Household Prosumers. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. 2024. Vol. 11, No. 2. P. 62–78.
4. Юрко І. В., Рябцев Д. О. Сучасний стан домогосподарств та їх інвестиційне значення в повоєнному відновленні економіки України. Бізнес Інформ. 2023. № 10. С. 117–124.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Рябцев Д. О. Цифрові платформи залучення заощаджень домогосподарств до фінансування підприємництва. Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, 10–11 вересня 2026 р. Одеса: ОНЕУ, 2026. С. 76–77.
6. Рябцев Д. О., Юрко І. В. Українські домогосподарства в умовах військової агресії: сьогодення та перспективи майбутнього. Актуальні проблеми сьогодення у сфері фінансів, обліку та аудиту: тези доповідей науково-практичної конференції, 23 травня 2024 р. Хмельницький: ХКТЕІ, 2024. С. 144–147.

7. Рябцев Д. Стратегії мінімізації ризиків при торгівлі ф'ючерсами на ринку криптовалют. Наука і молодь у ХХІ сторіччі: збірник матеріалів Х Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції, м. Полтава, 28 листопада 2024 р. Полтава: ПУЕТ, 2025. С. 1007–1010.

8. Рябцев Д. О., Юрко І. В. Фінансова грамотність як чинник формування інвестиційних ресурсів домогосподарств. Мережевий бізнес: становлення, проблеми, інновації: матеріали ХІІІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27–28 квітня 2023 р. Полтава: ПУЕТ, 2023. С. 266–269.

9. Рябцев Д. О., Юрко І. В. Заощадження домогосподарств як інвестиційний ресурс для відновлення України. Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених / ред. кол.: Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та ін.; відп. ред. Н. А. Хрущ. Хмельницький: ХНУ, 2022. С. 103–106.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Рябцева Дмитра Олександровича «Механізм залучення заощаджень домогосподарств в екосистему підприємництва України» є завершеним дослідженням, у якому розв'язано наукове завдання теоретико-методичного обґрунтування та розроблення адаптивного організаційно-економічного механізму залучення інвестиційно придатної частини заощаджень домогосподарств у підприємницький капітал. Одержані результати мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення і за змістом відповідають предметній області спеціальності 051 «Економіка» та освітньо-науковій програмі «Економіка» Полтавського університету економіки і торгівлі.

Підсумковий висновок засідання щодо відповідності дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44:

РЕКОМЕНДУВАТИ

1. Дисертаційну роботу Рябцева Дмитра Олександровича на тему «Механізм залучення заощаджень домогосподарств в екосистему підприємництва України», подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» за освітньо-науковою програмою «Економіка», рекомендувати до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді Полтавського університету економіки і торгівлі.

2. Запропонувати до складу разової спеціалізованої вченої ради такі кандидатури:

Голова разової спеціалізованої вченої ради: Гудзь Тетяна Павлівна, директор Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації Полтавського університету економіки і торгівлі, доктор економічних наук (спеціальність 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит), професор.

Рецензентів:

Педченко Наталія Сергіївна, перший проректор, професор кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі, доктора економічних наук (спеціальність 08.00.04 Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)), професора;

Яріш Олена Валентинівна, завідувач кафедри фінансів та банківської справи Полтавського університету економіки і торгівлі, кандидат економічних наук (08.01.04 Фінанси, грошовий обіг і кредит), доцент.

Опонентів:

Зось-Кіор Микола Валерійович, професор кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету, доктор економічних наук (спеціальність 08.00.03 Економіка та управління національним господарством)), професор.

Коваленко Вікторія Володимирівна, професор кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету доктор економічних наук (08.00.08 – гроші фінанси і кредит), професор.

У голосуванні взяли участь 10 осіб.

«За» – 10; «проти» – —; «утрималися» – —.

Голова засідання

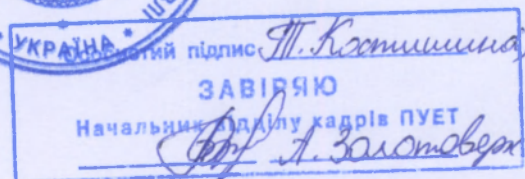
Завідувач кафедри управління персоналом,
економіки праці та економічної теорії

Т. Костишина Тетяна КОСТИШИНА

Секретар засідання

Старший лаборант кафедри
управління персоналом,
економіки праці та економічної теорії

Т. Тетко Тетяна ТЕТКО

Т. Тетко